

ВЗАЄМОДІЯ ВИХОВАТЕЛЯ ТА ІНСТРУКТОРА З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА ФІЗКУЛЬТУРНОМУ ЗАНЯТТІ

(Хакімзянова Д. Д., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Кот Н. А., кандидатка педагогічних наук, доцентка)
Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна

Всебічний розвиток дитини-дошкільника неможливий без фізичного виховання, метою якого є формування у дітей рухової та здоров'язберезувальної компетентності [1]. Ця мета реалізується в різних формах фізкультурно-оздоровчої роботи. Інструктор з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти організовує і проводить більшість з них. Але ефективність різних форм роботи залежить від узгоджених дій інструктора та вихователя, які разом повинні формувати інтерес дітей до занять фізичними вправами, підвищувати їх рухову активність, закладати основи здорового способу життя, забезпечувати відповідний рівень фізичної готовності до навчання у школі [2, 3, 5].

Вивчення наукової літератури з проблеми взаємодія інструктора з фізичного виховання і вихователя на фізкультурному занятті, а також опитування вихователів показало, що існує певне протиріччя у її розв'язанні. Науковці підкреслюють необхідність взаємодії, проте не висвітлюють умови її здійснення, а більшість вихователів вважають, що фізичне виховання – це прерогатива саме інструктора. Такий підхід, за нашими спостереженнями, позначається на моторній щільності заняття: від 28 до 52% навіть в старшій групі. А це набагато нижче за вікові гігієнічні показники.

Тому *метою нашого дослідження* ми визначили пошук та експериментальну апробацію педагогічних умов взаємодії інструктора з фізичного виховання та вихователя в процесі навчання рухів дітей дошкільного віку.

Для реалізації мети були застосовані такі *методи*: теоретичний аналіз наукової літератури, опитування вихователів (в тому числі й інклюзивних груп), хронометраж фізкультурного заняття, математична обробка отриманих експериментальних даних.

Узагальнюючи досвід двохрічної роботи на посаді інструктора з фізичного виховання закладу дошкільної освіти № 28 м. Бердянська зазначаємо, що найбільш ефективними умовами забезпечення взаємодії є:

- Чітке визначення кола функціональних обов'язків вихователя і інструктора у різних формах роботи з фізичного виховання;
- Зміна ставлення вихователя до фізкультурно-оздоровчої роботи, підвищення його відповідальності за її здійснення;
- Створення циклограми роботи інструктора з фізичного виховання з вихователями всіх вікових груп.

Спільна робота педагогів повинна починатися з проведення обстеження рівня фізичної підготовленості та рухової активності дошкільників. За результатами діагностики обговорюються ті завдання, які необхідно вирішити з метою фізичного розвитку кожної дитини. Для дітей з ООП складаються індивідуальні освітні маршрути. Обізнаність вихователя у фізичних можливостях

кожної дитини дозволяє ефективно здійснювати в подальшому індивідуальну роботу

Особлива увага приділялася нами окресленню функціональних обов'язків вихователя під час проведення фізкультурного заняття як провідної форми навчання дітей рухів. Адже в цілому вихователь повинен бути помічником інструктора – допомагати у здійсненні страховки, наглядати за якістю виконуваних дітьми вправ, дисципліною, а також проводити індивідуальну роботу з дошкільниками та їх батьками.

Були розроблені та затверджені на педагогічній нараді правила поведінки вихователя на фізкультурному занятті:

- наявність у вихователя спортивної форми,
- чітке уявлення вихователем техніки основних рухів;
- спостереження у вступній частині заняття за поведінкою дітей, контроль за дистанцією під час пересування, своєчасною реакцією на сигнали інструктора;
- надання дітям індивідуальної допомоги під час виконання загальнорозвивальних вправ; якщо вправи виконуються в колонках, то інструктор стежить за технікою виконання дітей, які стоять попереду, а вихователь за технікою тих, хто стоїть позаду,
- допомога у підготовці та прибиранні знаряддя в основній частині заняття;
- виконання обов'язків в залежності від способу організації дітей під час навчання основних рухів: при груповому – керівництво роботою однією з підгруп, при коловому станційному – контроль за рухами на декількох «станціях», при фронтальному – допомога дітям у розташуванні на всій площі зали чи майданчика і контроль за рухами;
- попереднє розучування з дітьми правил і текстів нових рухливих ігор, активна участь в іграх.

Ми допускали, що в заключній частині заняття вихователь разом з інструктором може висловити свою думку щодо якості фізкультурної роботи дітей, їх поведінки.

Ці правила дещо змінювалися в інклюзивних групах. З огляду на диференційований підхід щодо розвитку рухів дітей з особливими освітніми потребами ми передбачили такі варіанти взаємодії педагогів:

- інструктор здійснює рухову підготовку особливих дітей, вихователь – нормотипових (або навпаки);
- інструктор проводить з кожною особливою дитиною індивідуальне навчання, а вихователь (та тьютор, якщо інші діти-інклюзанти діють разом з усіма) в цей час відпрацьовує засвоєний матеріал зі всією групою;

Такий підхід надає можливість навчання особливих дітей і в той же час не позначався на загальній руховій активності інших учасників заняття.

Все, що діти засвоюють на занятті, вихователь повинен закріпити у повсякденному житті, організовуючи індивідуальну роботу з окремими дітьми або з підгрупою. І саме в цей час інструктор повинен стати помічником вихователя в організації освітнього процесу: допомагати в доборі вправ для комплексів фізкультхвилинок, фізкультпауз, надати вихователю картотеку

рухливих ігор та ігор-естафет, проконсультувате щодо включення певних рухів до змісту сценаріїв розваг, визначити оздоровчий зміст консультацій для батьків та ін.

Аналіз результатів експериментальної апробації педагогічних умов взаємодії інструктора з фізичного виховання та вихователів суттєво позначилася на якості проведення фізкультурних занять: впродовж року ми фіксували поступове збільшення показників моторної щільності заняття у всіх групах. До весни ми вийшли на вікові показники, зафіксовані в інструктивних документах.

Таким чином, ефективність здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі дошкільної освіти напряду залежить від взаємодії інструктора з фізичного виховання і вихователя. Тільки спільними зусиллями педагогів можна вирішити весь комплекс завдань фізичного виховання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний Стандарт дошкільної освіти) Нова редакція. <https://oplatforma.com.ua/article/2895-bkdo-2020-prokt-novogo-standartu-doshklno-osvti#:~:text=%D0%91%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%DD1%80%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B2>.

2. Гешко Є. І. Роль вихователя на фізкультурних заняттях. Національна освітня платформа «Всеосвіта» URL: <https://vseosvita.ua/library/rol-vihovatela-na-fizkulturnih-zanattah-315553.html>

3. Кот Н. А. Робота інструктора з фізичного виховання з питань формування фізичної готовності дошкільників до навчання у школі. *Модернізація змісту передшкільної освіти*. Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В. О. Сухомлинського, Серія «Педагогічні науки». Т. 1. Миколаїв, НТУ ім. В. О. Сухомлинського, 2012. С. 163-170.

4. Моргунова С. О. Суть взаємодії як педагогічної категорії. *Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні науки: збірник наукових статей*. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. С. 114-122.

5. Сварковська Л. Допомагаємо інструктору з фізкультури. Спільна діяльність. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2022. №2. С. 17-23.